

RAPPORT FRA TAKSERING AV RYPER I VINGELEN 2019

Taksering ble gjennomført 8. og 15. august på Nonsvola/Gråvola, 10. og 11. august i Busjødalsrabban/Gjersjødøa og 17. og 18. august i Ørvilldalen/Tangen

Antall linjer i Busjødalsrabban/Gjersjødøa   6
Takseringslinjer i meter   19 600

Antall linjer i Ørvilldalen/Tangen   7
Takseringslinjer i meter   28 000

Antall linjer i Nonsvola/Gråvola   3
Takseringslinjer i meter   9 100

Takseringene har omfattet de samme linjene hvert år og startet opp i 2002 i Ørvilldalen/Tangen, i 2012 på Busjødalsrabban/Gjersjødøa og i 2018 i Nonsvola/Gråvola. Det ble foretatt ei prøvetaksering i Nonsvola/Gråvola i 2017 men med andre linjer.

John Haakon Stensli har hatt hovedansvaret for takseringa i Gråvola/Nonsvola og Per Østigård i de øvrige områdene.

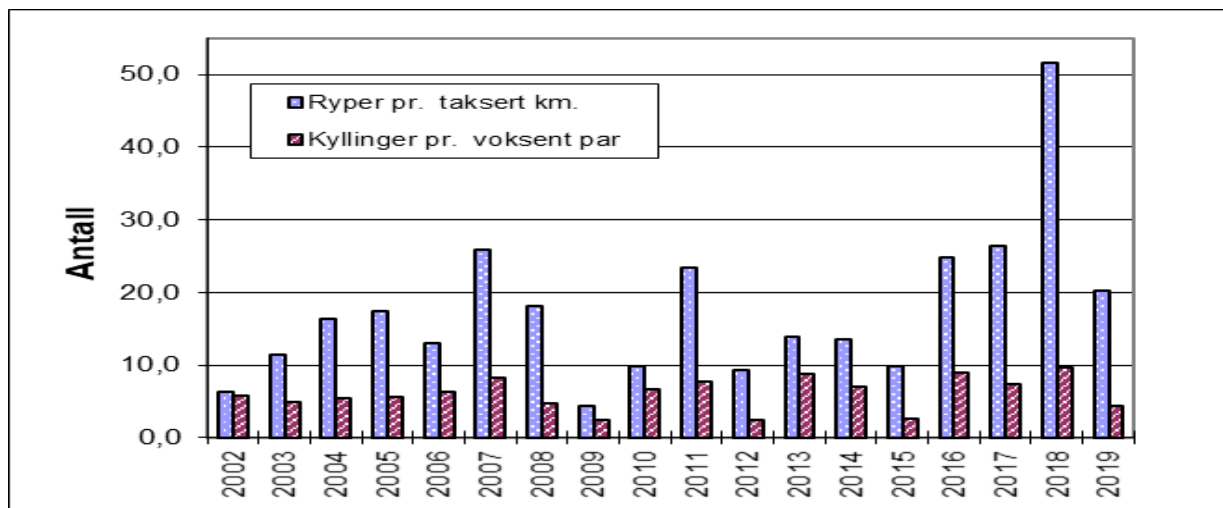
De to største områdene som takseres i Vingelen har blitt vurdert som representative for store deler av Vingelen. Nonsvola/Gråvola har imidlertid blitt ansett som et svakere produksjonsområde enn mye av Vingelen forøvrig, slik at egne takseringer burde foretas her. Dette vil gi muligheter for en mer presis forvaltning gjennom mer differensierte regler for ulike områder. I praksis vil dette si strengere regler for Vola.

Det er fra 2018 etablert felles kortfelt for Vingelen (Vingelen sameie og Vingelen utmarkslag) og Tynset vestre grunneierlag. Dette omfatter Nonsvola i Vingelen, Gråvola i Vingelen og Tynset, og Tverråvola i Tynset. I tillegg inngår skogsterreng rundt disse snaufjellsområdene. Takseringslinjene er lagt over Nonsvola og Gråvola, og antas å være relativt representative for rypeterreng i hele feltet.

Takseringa har i år vært gjennomført under noe varierende værforhold, men har stort sett forløpt uten store problemer.

Statistikdata for Ørvilldalen/Tangen

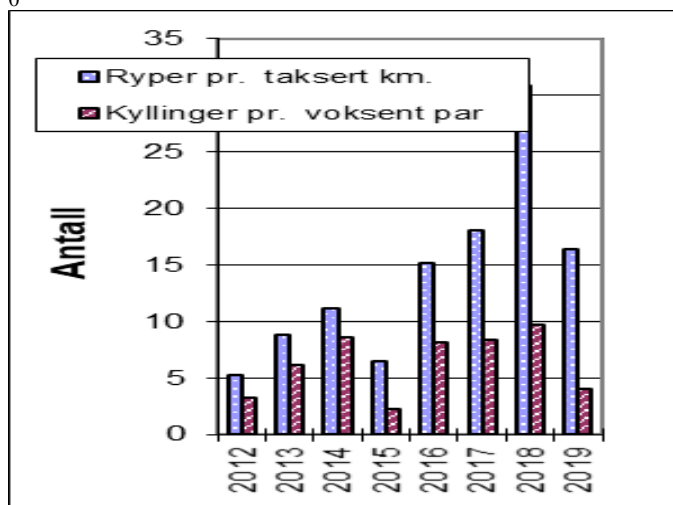
År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert km	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. 2 voksne
2002	37	46	133	179	6,3	36	5,8
2003	74	94	232	326	11,5	68	4,9
2004	93	121	335	456	16,3	89	5,5
2005	104	130	361	491	17,5	86	5,6
2006	61	88	275	363	13,0	60	6,3
2007	95	140	581	721	25,8	152	8,3
2008	99	149	357	506	18,1	79	4,8
2009	34	57	67	124	4,4	11	2,4
2010	38	63	211	274	9,8	40	6,7
2011	77	134	525	659	23,5	87	7,8
2012	76	119	141	260	9,3	34	2,4
2013	66	72	318	390	13,9	42	8,8
2014	51	84	294	378	13,5	52	7,0
2015	77	119	159	278	9,9	38	2,7
2016	85	127	566	693	24,8	98	8,9
2017	95	157	582	739	26,4	98	7,4
2018	154	247	1199	1446	51,6	149	9,7
2019	103	176	389	565	20,2		4,4

Statistikdata for Busjødalsrabban/Gjersjøhøa

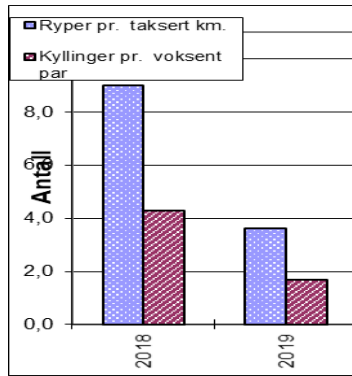
År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert km	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. 2 voksne
2012	21	30	48	78	5,3	23	3,2
2013	33	42	131	173	8,8	33	6,2
2014	31	41	177	218	11,1	44	8,6
2015	41	60	68	128	6,5	27	2,3
2016	42	58	238	296	15,2	62	8,2
2017	49	68	286	354	18,1	69	8,4
2018	72	103	501	604	30,9	92	9,7
2019	66	107	214	321	16,4		4,0

0

Statistikdata for Nonsvola/Gråvola

År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert km	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. 2 voksne
2018	21	26	56	82	9		4,3
2019	13	18	15	33	3,6		1,7

Taksørenes vurdering:

Antallet kyllinger i en høstbestand påvirkes av mange faktorer. De tre viktigste er størrelsen på stamfuglbestanden, mengden rovdyr som beskatter ryper samt været på våren og forsommeren.

Det er i år en fullstendig krakk i bestanden av smågnagere. Dette øker beskatningen fra firbeinte rovdyr på egg og kyllinger. Rovfuglbestanden er lav som følge av få smågnagere i fjellet. Dette kan medføre lav predasjon på flyvedyktige ryper utover høsten.

Været var i år bra under klekkinga i juni, men svært dårlig noen dager i begynnelsen av juli med snøfall helt ned til tregrensa. Denne perioden med dårlig vær, samt stort predasjonspress fra firbente predatorer på våren og forsommeren som følge av kollapsen i smågnagerbestanden, er trolig hovedårsakene til svak kyllingproduksjon. Produksjonen er likevel en del bedre enn i de dårligste årene som vi har registreringer for.

Hovedinntrykket fra alle tre områdene er at det er hovedvekt på små kull og en del enslige voksenfugl. Store kull er unntaket. Det ble registrert en del små kyllinger som stammer fra omlagte kull.

I begge de to store takseringsområdene viser statistikken en bestand av voksenfugl som ligger godt over et normalår og en kyllingproduksjon under normalen. I Nonsvola/Gråvola har vi for lite statistikkgrunnlag til å si noe sikkert om hva som er et normalår.

Konklusjonen er at rypebestanden i 2019 er en del svakere enn i de to foregående årene, men likevel sterkere enn gjennomsnittet for hele perioden som vi har takseringsresultater for

22. august 2019

Per Østigård